

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/200110,Dzien-Pamieci-Ofiar-Zbrodni-Katyńskiej-Dokumenty-w-zasobie-archiwalnym-oddzialu-.html>
05.05.2024, 04:18

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Dokumenty w zasobie archiwalnym oddziału IPN w Gdańsku

3 kwietnia przypada kolejny Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Data ta wybrana została ze względu na to, że właśnie 13 kwietnia 1943 r. Niemcy upublicznili informację o odkryciu masowych grobów polskich jeńców wojennych w Katyniu pod Smoleńskiem. Ponury paradoks naszych dziejów sprawił, że to właśnie Niemcy, którzy sami winni byli szeregu zbrodni dokonanych na Narodzie Polskim, zdemaskowali masowe zbrodnie sowieckie.

8

Słupsk, dnia 6 czerwca 1953r.

PLAN SPECJALNEGO ZWYCZAJA
Krz. nr 1

P L A N

przedsięwzięć operacyjnych w sprawie
operacyjnego sprawdzenia krypt. "POWRZANIE"

I. OCENA ZAGROZENIA

W dniu 3 maja 1953 roku w godzinach nocnych między blokami mieszkalnymi w centrum Słupska patrol MO ujawnił 24 porozumione ulotki formatu A-6 z napisem "1940 Nie zapomnij KATY" firmowane przez tzw. "Pomorską Strukturę Młodych". Ulotki wykonano na papierze powielaczowym metodą pieczęci farbą drukarską.

Wstępna analiza ujawnionych ulotek wskazuje, że:

- sprawa bądź sprawy kolportażu mogą być członkami nielegalnej organizacji lub związku młodzieżowego o nazwie "Pomorska Struktura Młodych",
- oraz i miejsce kolportażu wskazuje iż sprawa jest mieszkańcem Słupska i mieszkań w rejonie ulic Kostnika, Gernerskiej, Nikolajska, Zawadzkiego,
- treść kolportowanych ulotek wskazuje, że sprawa lub sprawy mogą wywodzić się ze środowiska młodzieżowego, w przeszłości wykonywali ulotki.

II. CEL OPERACYJNY

- ujawnienie sprawy kolportażu ulotek i ustalenie czy pod nazwą "Pomorska Struktura Młodych" nie kryje się nielegalna organizacja lub związek młodzieżowy prowadzący działalność o charakterze antypaństwowym,
- podjęcie działań operacyjnych na kierunku przeciwdziałania dalszym próbom kolportażu ulotek.

8

Słupsk, dnia 6 czerwca 1953r.

PLAN SPECJALNEGO ZWYCZAJA
Krz. nr 1

P L A N

przedsięwzięć operacyjnych w sprawie
operacyjnego sprawdzenia krypt. "POWRZANIE"

I. OCENA ZAGROZENIA

W dniu 3 maja 1953 roku w godzinach nocnych między blokami mieszkalnymi w centrum Słupska patrol MO ujawnił 24 porozumione ulotki formatu A-6 z napisem "1940 Nie zapomnij KATY" firmowane przez tzw. "Pomorską Strukturę Młodych". Ulotki wykonano na papierze powielaczowym metodą pieczęci farbą drukarską.

Wstępna analiza ujawnionych ulotek wskazuje, że:

- sprawa bądź sprawy kolportażu mogą być członkami nielegalnej organizacji lub związku młodzieżowego o nazwie "Pomorska Struktura Młodych",
- oraz i miejsce kolportażu wskazuje iż sprawa jest mieszkańcem Słupska i mieszkań w rejonie ulic Kostnika, Gernerskiej, Nikolajska, Zawadzkiego,
- treść kolportowanych ulotek wskazuje, że sprawa lub sprawy mogą wywodzić się ze środowiska młodzieżowego, w przeszłości wykonywali ulotki.

II. CEL OPERACYJNY

- ujawnienie sprawy kolportażu ulotek i ustalenie czy pod nazwą "Pomorska Struktura Młodych" nie kryje się nielegalna organizacja lub związek młodzieżowy prowadzący działalność o charakterze antypaństwowym,
- podjęcie działań operacyjnych na kierunku przeciwdziałania dalszym próbom kolportażu ulotek.

Tytułu urzędow.

Data 19 lipca 1981 roku pełnięc służbę patrolową na terenie Komisariatu III MO w Gdańsku, około godz. 25,30 patrolując ul. Mirowskiego skrzyżowaniem z ulicą nieopisaną, Postawiliem go wyegzaminować. Mój ojciec ten odwiedził, że nie posiada żadnych dokumentów, i ustosze odwiedzenia wynika, że jest to ob. Andrzej Kolodziej „Tadeusza i Emilii ur. 10.11.1939 r w Zagórze, ul. Jagórz ul. Kamieńskiego 1, matr. NKI 8822 Solidarnosc w Gdańsku. W wyniku kontroli okazało się, że w prasoczonej przez w/w poczoce znajdowały się branszary składające się z osadu stron i aktywizowana „KATYŃ” w ilości około 400 szt. w poszczególnych tematach: To zbrodnie , Droga do zbrodni , Zbrodnie , Wepkucje zbrodni, wydane przez Polskie Wydawnictwo Gdańsk 1981 r pod nazwą Spoleczny Instytut Pamieci Narodowej im. Jozefa Pilskowskiego. Na osazne pytanie skąd pochodzą te materiały w/w odpowiedział, że jest to jego własność i nie ujawni źródła ich pochodzenia. Ob. Andrzej Kolodzieja doprowadziliśmy do Komisariatu III MO w Gdańsku i wraz z raportem o zatrzymaniu i nataska urzędow. przekazaliśmy dyspozycje

Kolodziej

Tytułu urzędow.

Data 19 lipca 1981 roku pełnięc służbę patrolową na terenie Komisariatu III MO w Gdańsku, około godz. 25,30 patrolując ul. Mirowskiego skrzyżowaniem z ulicą nieopisaną, Postawiliem go wyegzaminować. Mój ojciec ten odwiedził, że nie posiada żadnych dokumentów, i ustosze odwiedzenia wynika, że jest to ob. Andrzej Kolodziej „Tadeusza i Emilii ur. 10.11.1939 r w Zagórze, ul. Jagórz ul. Kamieńskiego 1, matr. NKI 8822 Solidarnosc w Gdańsku. W wyniku kontroli okazało się, że w prasoczonej przez w/w poczoce znajdowały się branszary składające się z osadu stron i aktywizowana „KATYŃ” w ilości około 400 szt. w poszczególnych tematach: To zbrodnie , Droga do zbrodni , Zbrodnie , Wepkucje zbrodni, wydane przez Polskie Wydawnictwo Gdańsk 1981 r pod nazwą Spoleczny Instytut Pamieci Narodowej im. Jozefa Pilskowskiego. Na osazne pytanie skąd pochodzą te materiały w/w odpowiedział, że jest to jego własność i nie ujawni źródła ich pochodzenia. Ob. Andrzej Kolodzieja doprowadziliśmy do Komisariatu III MO w Gdańsku i wraz z raportem o zatrzymaniu i nataska urzędow. przekazaliśmy dyspozycje

Kolodziej

40/1
29

KATYŃ

XX
I. TEO SZRODNI
II. DROGA DO SZRODNI
III. SZRODNI
IV. WEPKUCJE SZRODNI
XX

PPolskie
Wydawnictwo
GDAŃSK
1981

40/1
29

KATYŃ

XX
I. TEO SZRODNI
II. DROGA DO SZRODNI
III. SZRODNI
IV. WEPKUCJE SZRODNI
XX

PPolskie
Wydawnictwo
GDAŃSK
1981

REGISTRATURA MICHOWA
ul. Łęczyńskiego 35
50-800 w Olsztynie

Szp. 411 k. 2a 92/26

18 26
76

POSTANOWIENIE

o odwołaniu wizerunku podległości przysiężkowej

Data: 20 sierpnia 1986 r.

Halperysta Olszka-Szczyr Jacek Prokurator - Funkcyjny Najwyższego
Sądu, Sądziec i Sędziowie

w Olsztynie za rozprawą w sprawie Piotra Dzwonki i Jacka
Sielaka dnia 14 sierpnia 1986 r.

w sprawie nielegalnej działalności prowadzonej przez Piotra Dzwonkę
i Jacka Sielaka w Olsztynie.

na podstawie art. 1 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 17.07.1986 r.
o sędziowskiej przysiężce wobec sprawców niektórych przestępstw
/Dz.U. Nr 26, poz. 124/

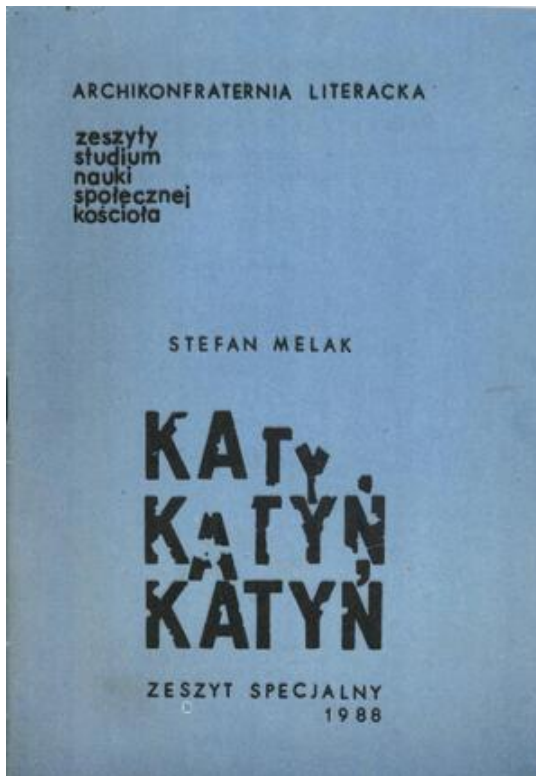
odwołał wizerunek podległości przysiężkowej w postanowieniu wyżej sprawie.

UZASADNIENIE

W dniu 14 sierpnia 1986 r. do Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrz-
nych w Olsztynie zgłosili się Piotr Dzwonka i Jacek Sielak, którzy
złożyli ten oświadczenia, w których przyznali się do prowadzenia
nielegalnej działalności.

Piotr Dzwonka od lat, iż w okresie od 1983 r. do maja 1985 r.
uczestniczył w sporządzeniu napisów na murach, wywieszonych do bajetu
wyborów do Sejmu PRL, kolportował na terenie III Liceum Ogólnokształc-
ącego nielegalne wydawnictwa, a mianowicie w Olsztynie brzyka
z napisem "Lutyl pomyślny" na terenie rezerważu w Olsztynie-Olsztynie,
Prywatnego dopuścił się kłusowania i wyginię w Piotrowo Alkarszychów,
na do którego toczy się postępowanie karno.

Jacek Sielak z treści oświadczenia Jacka Sielaka wynika, iż nielegalna
działalność najwłaściwie w okresie od kwietnia 1984 r. do kwietnia 1985 r.
w tym samym czasie kolportował także na terenie III LO nielegalne
wydawnictwa i uczestniczył w ich drukowaniu. Dwiej działalność
rozpoczął z inspiracji Piotra Alkarszychów i prowadził przy jego udziale.
Z treści wymienionych oświadczeń wynika, że Jacek Sielak w 1985 r.
w mieszkaniu P. Alkarszychów wyginię w Piotrowo Dzwonka wyprodukował
ok. 300 egz. pisma "Sielak". Ujawniono, że Jacek Sielak oprócz opisanych
wyżej dopuścił się przed skłóceniem 17 roku życia, jedynemu z owych
na jego współdziałania z osobami dorosłymi i jednostkami państwowymi.

REGISTRATURA MICHOWA
ul. Łęczyńskiego 35
50-800 w Olsztynie

Szp. 411 k. 2a 92/26

18 26
76

POSTANOWIENIE

o odwołaniu wizerunku podległości przysiężkowej

Data: 20 sierpnia 1986 r.

Halperysta Olszka-Szczyr Jacek Prokurator - Funkcyjny Najwyższego
Sądu, Sądziec i Sędziowie

w Olsztynie za rozprawą w sprawie Piotra Dzwonki i Jacka
Sielaka dnia 14 sierpnia 1986 r.

w sprawie nielegalnej działalności prowadzonej przez Piotra Dzwonkę
i Jacka Sielaka w Olsztynie.

na podstawie art. 1 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 17.07.1986 r.
o sędziowskiej przysiężce wobec sprawców niektórych przestępstw
/Dz.U. Nr 26, poz. 124/

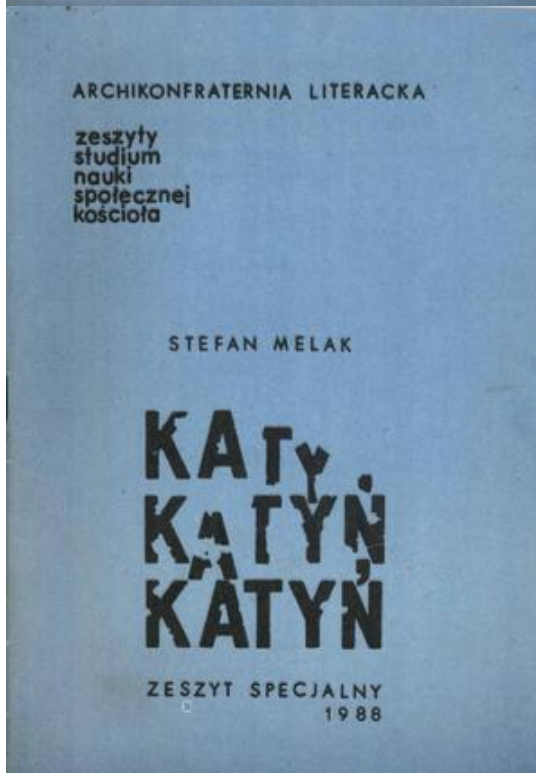
odwołał wizerunek podległości przysiężkowej w postanowieniu wyżej sprawie.

UZASADNIENIE

W dniu 14 sierpnia 1986 r. do Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrz-
nych w Olsztynie zgłosili się Piotr Dzwonka i Jacek Sielak, którzy
złożyli ten oświadczenia, w których przyznali się do prowadzenia
nielegalnej działalności.

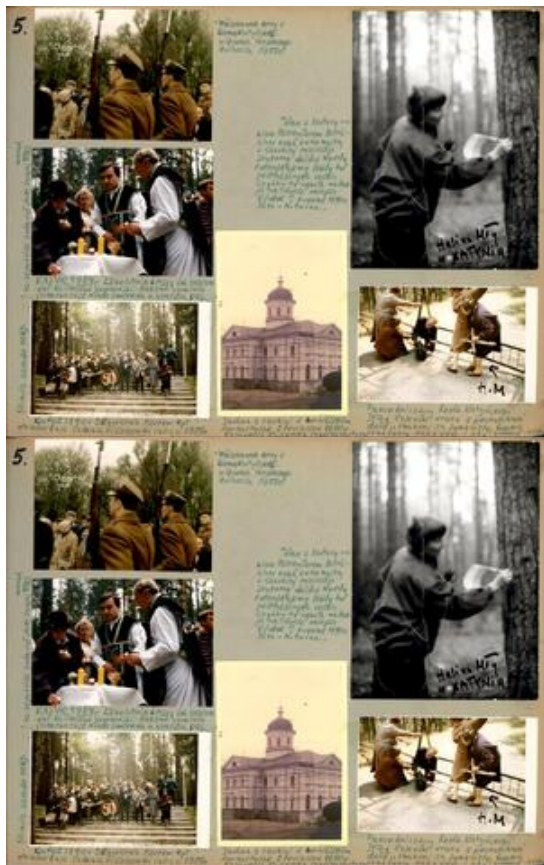
Piotr Dzwonka od lat, iż w okresie od 1983 r. do maja 1985 r.
uczestniczył w sporządzeniu napisów na murach, wywieszonych do bajetu
wyborów do Sejmu PRL, kolportował na terenie III Liceum Ogólnokształc-
ącego nielegalne wydawnictwa, a mianowicie w Olsztynie brzyka
z napisem "Lutyl pomyślny" na terenie rezerważu w Olsztynie-Olsztynie,
Prywatnego dopuścił się kłusowania i wyginię w Piotrowo Alkarszychów,
na do którego toczy się postępowanie karno.

Jacek Sielak z treści oświadczenia Jacka Sielaka wynika, iż nielegalna
działalność najwłaściwie w okresie od kwietnia 1984 r. do kwietnia 1985 r.
w tym samym czasie kolportował także na terenie III LO nielegalne
wydawnictwa i uczestniczył w ich drukowaniu. Dwiej działalność
rozpoczął z inspiracji Piotra Alkarszychów i prowadził przy jego udziale.
Z treści wymienionych oświadczeń wynika, że Jacek Sielak w 1985 r.
w mieszkaniu P. Alkarszychów wyginię w Piotrowo Dzwonka wyprodukował
ok. 300 egz. pisma "Sielak". Ujawniono, że Jacek Sielak oprócz opisanych
wyżej dopuścił się przed skłóceniem 17 roku życia, jedynemu z owych
na jego współdziałania z osobami dorosłymi i jednostkami państwowymi.

Oczywiście Katyń, która to nazwa najbardziej wryła się w naszą pamięć, jest symbolem dokonanej wówczas przez NKWD zbrodni, nie był jednak jedynym miejscem kaźni w tym czasie. Elity II Rzeczypospolitej a więc oficerów i podoficerów Wojska Polskiego i innych służb mundurowych, urzędników i funkcjonariuszy oraz innych obywateli polskich uznanych za wrogów sowieckiej władzy mordowano również m.in. pod Charkowem i Twerem (niegdyś Kalinin). Ogółem śmierć z rąk stalinowskich oprawców poniosło **21 768 osób**.

Jednak Katyń to nie tylko nieprzedawniona zbrodnia sprzed lat, lecz również występujące przez długi okres powojenny tzw. kłamstwo katyńskie, według którego odpowiedzialność za śmierć zamordowanych tam ludzi ponosiły hitlerowskie Niemcy, podczas gdy faktyczny ich sprawca, czyli Związek Sowiecki przedstawiany był w oficjalnej komunistycznej propagandzie jako wyzwoliciel i przyjaciel narodu i państwa polskiego. W tychże warunkach przypominanie o prawdziwym przebiegu tych tragicznych wydarzeń było aktem odwagi i jednym z przejawów walki z opartym na kłamstwie systemem komunistycznym.

W zasobie archiwalnym Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku natknąć się można na opisujące tę rzeczywistość dokumenty. Są wśród nich materiały dotyczące np. rozrzucenia w centrum Słupska w maju 1983 r. ulotek z napisem „1940. Nie zapomnimy! KATYŃ” a także zatrzymania przez patrol milicyjny w Gdańsku w lipcu 1981 r. Andrzeja Kołodzieja, który miał przy sobie wówczas około 400 egzemplarzy wydanej w drugim obiegu w 1981 r. broszury autorstwa Jana Abramskiego i Ryszarda Żywieckiego pt. „KATYŃ”. Wzmiankę o trwającej wciąż pamięci o zbrodni katyńskiej znaleźć można także w materiałach

Prokuratury Rejonowej w Gdańsku z 1986 r., gdzie przeczytać możemy m.in. o ustawianiu krzyża z napisem „Katyń pamiętamy” na cmentarzu w Gdańsku Oliwie.

Oprócz przekazanych przez instytucje państwowe akt dawnych organów ścigania w archiwum instytutu występują także archiwalia drugiej strony ówczesnej barykady, czyli przekazane przez prywatnych darczyńców materiały wytworzone przez NSZZ „Solidarność” i inne środowiska opozycyjne. Darem Grażyny Malinowskiej jest np. wydana w 1988 r. w Archikonfraterni Literackiej bezdebitowa publikacja pt. „KATYŃ”. Jej autorem jest wieloletni Przewodniczący Komitetu Katyńskiego Stefan Melak. Z kolei Piotr Niwiński przekazał naszemu archiwum Plakat Obywatelskiego Komitetu Budowy Pomnika Ofiar Zbrodni Katyńskiej przy NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze z 1981 r. Ciekawe znaczki pocztowe wydane przez NSZZ „Solidarność” i Konfederację Polski Niepodległej otrzymaliśmy od Bogdana Czułczyńskiego natomiast wiersz Mariana Hemara pt. „KATYŃ” wraz z innymi utworami literackimi o tematyce niepodległościowej i solidarnościowej pochodzi z kolekcji Leszka Grzelki. Na zakończenie warto wymienić w tym miejscu dary działaczki Związku Sybiraków i Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska” w Gdyni Haliny Młyńczak. Oprócz poświęconego tematyce katyńskiej specjalnego wydania Tygodnika Polskiego z listopada 1989 r. przekazała ona OA IPN w Gdańsku cenną pamiątkę w postaci prowadzonej od 1989 r. kroniki Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska” w Gdyni.

Więcej na temat materiałów archiwalnych zgromadzonych w OA IPN w Gdańsku mających związek z problematyką katyńską znaleźć można również w tekstach Przemysława Namsołka mieszczących się pod poniższymi linkami:

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/141896,Zbrodnia-Katynska-w-dokumentach-Archiwum-IPN-Gdansk.html?search=95859502570>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/90925,Materialy-poswiecone-Zbrodni-Katynskiej-w-zasobie-Oddzialowego-Archiwum-IPN-w-Gd.html>

Sławomir Formella